

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XVIII. Cùm te.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

re, aut defendere velle. Nomine autem domini intelligitur quicunq; Superior, etiam paterfam. comparatione domesticorum suorum, ut hic notant Abb. n. 2. & constat ex c. insinuante, 25. hoc tit. Decius col. 1. Barbat. col. 1. Sed limitationes aliquę afferuntur, ut videre licet apud Felinum hic n. 3. Prima; Si Iudex sit dominus partis vtriusque, ut colligitur ex c. ex transmissa, 6. de foro comp. quia par affectionis causa suspicionem affectionis tollit, ait Gl. in c. 1. ver. parentes, causa 3. q. 5. Secunda. Si contra iudicem, qui recusari possit, nihil excipiat. Quam esse communiorem doctrinam, testatur Decius hic n. 2. Idque similiter locum habet in testibus consanguineis, aut familiaribus accusatoris, & si reus nihil contra eos excipiat, eorum testimonium valere debeat, secundum Gl. in cit. c. 1. Multo magis si quis domesticum conueniat coram domino, aut patre suo, is ius dicere poterit, teste Gl. in l. qui iurisdictioni, 10. ff. de iurisdic. Tertia. Si Iudex desijt esse dominus partis contententis: quia cessat causa suspicionis. Quarta. Si tanta sit, & tam perfecta viri iustitia, ut omnem affectionis suspicionem tollere videatur, ut si sit Monachus Cisterciensis, ait Speculator super hoc tit. §. Superest, n. 7. & Commentator eius ibid. ver. lit. 1. Sed de hac limitat. non immerito dubitat Decius in fine c. Quia cum hæc causa recusationis iure expressa sit, præsumptio est pro recusante, quę difficulter infringi poterit per præsumptionem oppositam: cum nemo ferme hominum adeo constantis virtutis sit, ut eius iudicium nulla singulari affectione aut amore inclinari possit: nam amor etiam prudentum iudicia peruertit. Videri etiam potest Specul. tit. de iudice delegato, §. Superest.

QVÆRITVR: Si vnus ex Collegio iudicum parti contententi sit suspectus, ut quia ipse inimicus est, an recusari possit. Et similis quæstio est de Candidato, an contra vnum ex Collegio Examinatorum ut suspectum sibi excipere possit. Ita affirmat Abb. hic n. 2. quem sequitur ibi Gl. marginalis,

& Felinus n. 1. Sed contrarium tenet hic Barbatia col. 1. Quia tamen vnus è Collegio ex sinistro affectu iudicaturus sit, præualebunt tamē aliorum plurium suffragia. Sed contra est primò: Quia etiam in casu huius c. tres erant Iudices delegati, & vnus, qui suspectus esse poterat, remouebatur. Deinde, si tres, aut quatuor testes adducantur, etiam vnus à principio, tanquam suspectus (ut quia inimicus v. g. est) recusari poterit, tamen ex vnus testimonio sententia contra reum ferenda non sit, ut bene Felinus hic admonet. Negari enim non potest, quin malignus affectus etiã vnus ex Iudicibus, Examinatoribus, aut testibus homini periculum generare possit; cum facili sit ab vno etiam alios peruertere,

Arbitror itaque, veram esse Abbatis doctrinam, ita tamen, ut vnuerfum locum non habeat. Quia consideratis circumstantijs, apparet quandoque, nullum esse periculum peruersionis, aut iniustitię, tamen vnus v. g. ex vnuerfitate Iudicum sit dominus aut consanguineus aduersarij, quocum litigas; vel vnus Examinatorum sit consanguineus, aut dominus eius, quocum pro cathedra contendis. Porro iurisdictionem voluntariam v. g. dispensationis, legitimationis &c. nihil obstat, quò minus aliquis erga familiares, domesticos, consanguineos, etiam proprios filios exerceat, ut ex communi hic notat Felinus, & Glossator marginalis,

CAPITVLVM XVIII.

Cum te.

PARAPHRASIS.

Si delegatus à Papa aliquam causę partem seu articulum, v. g. inquisitionem, ac testium depositiones, vni aut pluribus Ecclesiasticis personis (ut laboribus, & sumptibus partium parcatur) subdelegauit sententia sibi referuata; hoc casu si contingat à subdelegatis Iudicibus appellari, per eam appellationem non suspenditur iurisdictione delegati.

SYMM.

SUMMARIUM.

1. *A subdelegato delegati Papa, qui subdelegavit causam non totam, sed aliquam eius partem, non ad Papam, sed ad delegantem appellandum est, nisi huius iurisdictionis fuerit impedita, v. g. diuturna infirmitate, absentia, &c.*
2. *Delegatus Papa causam sibi commissam personæ Ecclesiasticæ vni, aut pluribus, non iudicis delegare potest.*
Delegatus Principis alijs subdelegare non potest, nisi quibus Papa subdelegare solet, scilicet in dignitate constitutis, aut Cathedralis ecclesiæ Canonicis.
3. *Si subdelegati in sententia ferenda inter se discordent, statim sententia partis maioris; si autem illorum duo tantum sint subdelegati, tum neutrius sententia valet, sed ad delegantem principalem recurrendum, si subdelegatio in totum facta fuit.*
4. *Si subdelegati ab vno in sententia discordent ab altero delegato, recurrendum est ad subdelegantem, qui si in totum subdelegavit, non ad ipsum, sed ad subdelegantem primum recurri debet.*
Debet etiam in hoc casu maior pars subdelegatorum consentire in altero delegato.
5. *Expedit, ut Iudex ordinarius & delegatus articulum aliquem causæ, v. g. restitutum examinationem alteri committat, ne è longinquo evocari debeant.*

NOTANDVM I. Licet, ordinariè loquendo, ad Papam appellari poterit, omissio medio, v. g. ab Episcopo statim ad Sedem Apostolicam, intermissio Metropolitanæ, argum. c. Ad Romanum 8. causa 2. q. 6. Limitari tamen debet: Si delegatus Papæ causam non totam, sed aliquam eius partem subdelegavit, hoc casu non ad Papam, sed ad delegantem appellandum esse, ut etiam habetur in c. super questionibus, 27. §. porro, hoc tit. Ratione dant Abb. hic n. 1. Decius n. 1. Cum enim Pontifex totam hanc causam delegato commiserit, ita ut vices ipsius gerat, frustra

neum videri potest, si ad Papam appelletur, cum in delegato Papalis potestas adsit. Abb. hic, n. 1. Sed excipi debet: Nisi iurisdictionis delegati fuerit impedita, v. g. propter diuturnam infirmitatem, aut absentiam; aut si inutilis reddita per excommunicationem, aut mortem delegati, c. si cui, eod. in 6.

NOTANDVM II. Delegatus Papæ causam sibi commissam personæ Ecclesiasticæ vni, aut pluribus, non laicis delegare potest. Ita Gl. hic ver. à personis. Sed hodie prouisum est in c. statutum, 11. §. in nullo, de rescript. in 6. ut delegatus Principis alijs subdelegare non possit, nisi quibus Papa delegare solet, videlicet in dignitate constitutis, aut Cathedralis Ecclesiæ Canonicis.

NOTANDVM III. Delegatus Principis causam subdelegare potest vni, vel pluribus. Sed quid si subdelegati in sententia ferenda discordent vel inter se, vel cum altero delegato. Respondeo & Dico I. Si subdelegati inter se discordent, statim sententiâ partis maioris: si autem duo tantum sint, qui concordare non possint, tum neutrius sententia valet, sed ad delegantem principalem recurrendum, si subdelegatio simpliciter siue in totum facta fuit, argum. c. ult. de sentent. & re iudic. Tameñ enim textus ille loquatur de delegatis, eadem tamen ratio est de subdelegatis, sicuti hic monet Decius prope finem.

Dico II. Si subdelegati ab vno in sententia discordent ab altero delegato, tum recurrendum est ad subdelegantem; si non in totum subdelegavit: si autem in totum, ad delegantem primum, argum. cit. ult. Quin imò necessarium est hoc casu, ut maior pars subdelegatorum consentiat cum altero delegato. Sin autem duobus existentibus subdelegatis vnus consentiret cum altero delegato, alter non consentiret: Hoc casu non valeret sententia, propter ea quæ in simili dixi in c. pastoralis, 14. de rescript. & videri hic potest Abb. n. 3. Felinus n. 2. not. 2. de rescript. Quamobrem admonet hic Ioann. Andr. consultum non esse, ut delegatus pluribus subdeleget, maximè si socium habeat, cum quo iudicare debeat: nisi illos subdelegatos in solidum constituat, sicuti in simili habetur c. p: ult.

penul. princ. de elect. in 6. Alij tamen, vt Imola hñc n. 4. Abb. n. 3. hoc consilium non recipiunt.

NOTANDVM IV. Vt laboribus & expensis parcatur, expedit, vt Iudex ordinarius, vel delegatus articulum aliquem causæ, v. g. testium examinationem alicui committat, ne è longinquo loco euocari debeant. Quamobrem ex Petr. Ancharano referunt hic Barbatia col. 2. Decius n. 3. Si Episcopus amplam diocesim habens causam subditorum in loco nimis remoto ab illis cognosci velit, partes petere posse, vt alijs Iudicibus in propinquo delegetur; alioquin eos tanquam grauatos appellare posse. Id verò declarari debet, si causa magni momenti non sit, vti constat ex l. cum post, 26. C. appellat. Secus, si ardua, seu alicuius momenti, ita vt tractari debeat in loco, vbi peritorum copia est, iuxta c. statutum, 11. de rescript. in 6. Quare id frequens est, vt in causis non leuibus partes etiam è loco remoto ad Consistorium Episcopi citentur.

CAPITVLVM XIX.

Relatum.

Quæsitum fuit ex Lucio III Si causa ab antecessore eius Iudicibus delegata sit, & priusquam illi eam terminauerint, Papa mortuus sit, vtrum in causa procedere possint. Respondet Lucius: Si lis ante obitum antecessoris contestata sit, morte eius non extinguitur mandatum, seu delegatio. Sin autem contestata non sit tempore obitus, tum Iudices delegati in causa illa procedere non possunt.

CAPITVLVM XX.

Gratum.

PARAPHRASIS.

Vrbanus III. de duobus consultus erat. Primum: Si Iudex delegatus per edictum partes citarit, ante delegantis obitum, sed

lis post eiusdem mortem contestata sit, vtrum Iudex in causa procedere possit, cognita delegantis morte. Alterum: Si Titius à Iudicis sententia appellauit, sed postea inducias petijt ad producendos testes, ac denique renuntians huic productioni, receptas attestaciones publicari postulauit, vtrum hæc agendo appellationem deseruisse censendus sit. Ad I. respondet Papa; Cum per citationem causa sit veluti cæpta, potest Iudex, imò debet in ea procedere, ac definire: preferim, si (tempore litis contestandæ) de obitu delegantis certus non fuerat. Ad II. respondet; Quòd Titius per ea, quæ narrata sunt, ab interposita appellatione recessisse censetur.

SUMMARIVM.

1. Mortuo delegante, si citatio iam facta, iurisdictione delegati perpetuatur, extinguitur autem, si citatio facta non sit.
2. Ad perpetuandam eiusdem delegati iurisdictionem sufficit citationem ab ipso emanasse, etsi ad partes non peruenierit.
3. Requiritur autem, vt citatio ab ipso delegato vel subdelegato facta fuerit; alias nunquam iurisdictione perpetuatur.
4. Iurisdictione ordinaria non expirat per mortem Principis, à quo concessa est; si ordinarius eam vti non cepit.
5. Mandatum à Superiore datum ordinario Iudici, aut Officiali, illo Superiore mortuo, mandatum non expirat, sed potest, re licet adhuc integra, executioni mandari.
6. Intelligi hoc debet in ordine ad iura, seu facultates, qua per negotij inchoationem acquisita censentur; non item in ordine ad imponendam obligationem.
7. Si commissiones seu facultates habent rationem gratia seu beneficij accepti, morte concedentis non expirant; secus est, si habent rationem meri mandati, & negotium captum non est.
8. Iurisdictione contentiosa ad vniuersita-